

כב:

היה נוטל פרק שלישי סוטה

מסורת הש"ס

6) [בצ"ו יט: א]תא רבא ע"ש פ"ש"ט. 7) סנהדרין קה: פסחים נ: ערכין טו: לקמן מז. הוריות י: מיר כג: 8) לעיל ו. כ. ד. פי' ממשיך גונו, 9) [לעיל ו.], 10) ע"ס: 11) [לעיל, ח.], צע"י נוסף: ע"ל, 12) ויש' מוספות ברכות יז. ד"ה העשה ותי ומה ש"ס גלגלו, 13) [שי"ן לגך שפ"ח, י.], 14) [לקמן כח.],

הגהות הב"ח

8) רש"י ד"ה פרוש ותי שכן המלות י"ב עין פ"ס כסע דף נל:

גליון הש"ס

גבי ת"ד שבקה פרושים הן עין מירושלמי פי"ע דבכית עלה דמתני' מייד חדס לנכך על הרעה:

תוס' שאנץ (המשך)

ויצרו היו מעליותא ביותר עור שי פרוש מאהבה ומיראה דהוי מפליא כגון גותן צדיקה בשביל שיחיו בניו ובנותיו ואינו מתחרט כשלא באו תאותו והיינו פרוש מאהבה ופרוש מיראת עונשין שלא יהיו בניו ובנותיו יוגי' חי מפליותא כיון שאינו מתחרט ופירושא דהכא מאהבה ומיראה מיירי כשמחרטין אם לא תמלא תאותן דהשתא הוי תרתי גוונא דמאהבה ומיראה למעליותא זה למעלה מזה כרפי' והשלישי דהכא אינו מהויא דאמר בפי' החולץ מפני מה גרים מעונים בופן הזה ר' יוסי אומר לפי שאינו עושין מאהבת המקום אלא מיראת עונשין ולא היו חוששין לעשות אם לא דוראגים מן העונשין כי ביותר קשה להם להכנס בעול המצות 8) ולפי' היו גרעיותא כיון דאין מקבלין עליהן עול מלכות שמים מאהבה ועל ידי יסורין באין עליהן. לעולם ינסוק אדם בתורה שלא לשמה פי' כרפי' בפי' מקום שנהגו: א"ל ינאי מלכא לדבייתהו אל תתיראי מן הפרושין פי"ה שהיתה אשתו יראה מן הפרושין 9) שלא יגמלו עליך רעה ולא לבניך שלא חטאו להם ולא ממי שאינן פרושין לפי שהן אוהבי אלא מן הצבועין אוהבי אלא מן הצבועין מבחזין ויתא דפרשי לענין

6) אולי צ"ל וי"ל דמ"מ היו גרעיותא.

7) וא"ל שאל תמיראי מהם שלא יגמלך רעה.

ועד כמה. הוי ראי' להוראה: והא רבה אורי. וכל שנותיו אינן אלא מ' כדאמר' דר"ה (דף יט.) רבה ואזכי מדצית עלי קאתו כו': בשוין. אם שזה לגדול העיר בחכמה מותר להורות או שאין זקן ממנו צעיר: פרוש שיכמי פרוש נקפי פרוש קיזאי פרוש מדוכיא. כולוהו

מפרש להו: מעשה שסם. שזלו שלא לשם שמים אף זה מעשיו להנאטו שיכבדוהו בני אדם ולא לשם שמים: המניקף רגליו. מהלך בשפלות עקב צלז גדול ואינו מרים רגליו מן הארץ ומתוך כך מניקף אצבעותיו באצנים: מקיז דס לנפליס. עושה עצמו כעוֹס עיניו שלא יסתכל צנשים ומתוך כך מכה ראשו כזותל והדס יואל: דמשפע. הולך כפוף: כי מדוכיא. בזכנא עשוי כמקצת וראשו כפוף: פרוש מה חונסי ואעשה. למדוני מה עלי לעשות ואעשה: הא מעליוסא היא. אם אינו בקי באיסורין ודקדוקי מצות וצא ללמוד: מה חונסי סו ואעשה. מה 10) לעשות עוד ולא עשימי ומראה עצמו כאלו קיים את הכל: פרוש מאהבה. מאהבת שכן המצות 11) ולא לאהבת מצות הצבור: מיראה. של עונשין. אלא מה על האדם לעשות מאהבת השי"י כאשר כוונתו ה' אלהינו וסוף השכר לצא: דמטמרא מטמרא כו'. הנסמרות נסמרות מצני אדם והגלויות גלויות ומ"מ לצ"ד הגדול כולם גלויות והוא יפרע מן המתכסים צטליות ומרלין עצנן כפרושין ואינן פרושין: אל ספיראי מן הפרושין. שהפרושין היו שונאין אותו לפי שהרג מן החכמים הרבה ונהפו להיות צדוקי כדאמר צקדושין (דף טו.) וכשמת היתה אשתו יראה מהן שלא יעצירו המלוכה מצניה והיתה אומרת לו לבקש מלפניהם עליה ואמר לה אל תמיראי מן הפרושין שצדיקים הן ולא יגמלוך רעה ולא לבניך שלא חטאו להם: ולא ממי שאינן פרושין. שסם אוהביי: אלא מן הצבועים. כלומר שאין מראיתם כתולדותם אלא כזעוין מבחזן ואין תוכן ככרס: שמעשיס כמעשה ומרי. שהן רשעים ומצקשים שכן כפנחס

אומרים לצביות לבכדן כפנחס. ואיכא דמפרש לה לענין צניעותא: בתנ"י הכי היא ככל המנוחס. שנטמאו עד שלא קדשה בכלי: וספדה. ותאלא לחולין ומהמעוות יקנה אחרת: וסערף. שקדשה קדושת הגוף ואינה יואלה עוד לחולין:

וכל

צמורה שלא לשמה נעשית לו סס המות ובשליה פרק היה קורא צמסכת צרכות (דף ז.) כל העוסק צמורה שלא לשמה נוח לו שלא נצרא נראה לתרץ עוסק שלא לשמה כגון מיראת היסורין כי הכל ומאהבת קיבול פרס שאינו ממכוין להשלים רצון יוצרו שזיזוהו על כך אלא להנאטו כדאמרין צפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט.) צמצמותי חפץ מאלד ולא בשכר מצותיו והיינו דמגן (אבות פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס וכי הא דאמר צפ' עגלה ערופה (לקמן מז.) ואיחא צבזיר פרק מי שאמר הריני נזיר (דף כג:) ובפרק צמרא דהוריות (דף י:) לעולם יעסוק אדם וכו' שצשכר מ"צ קרצנות שהקריצ צלק וכה ויאלה ממנו רות גם הוא נתכוין להנאטו שהעלה קרבן לשם להשלים חפציו בשכרו ולא לשם שמים וכדאמר' פ"ק דר"ה (דף ז.) האומר סלע זו לצדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז לדיק אמור אצל הדיא שלא לשמה דמענית ומס' צרכות אינו עוסק צמורה כדי לקיים לא מאהבה ולא מיראה אלא להסויף על חטאתו פשע שמתא שגגות נעשו לו ודונות שאע"פ שידע שעובר לא מנע מכל תאות לבז דמפרשה הסם (ברכות יז.) תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ומשמע תלמידי חכמים וצועע בצבזיו ובצמו ובצרו או צמי שגדול הימנו שנאמר ראשית חכמה יראה ה' שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם לעושים לשמה 12): אלא' שמנחותיהם נשרפות. תימה אמאי לא חשיב נמי מת הוא או שמתה היא דאמר' צפ"ק (לעיל דף ז.) דנשרפת וליכא למימר דוקא היינו לאחר שקידש הקומץ כדמני' לעיל אצל הכל לא חשיב אלא הנשרפת משקדשה בכלי דה"ה אם משקדשה בכלי דנשרפת ואיידי דקתני סיפא קירצ הקומץ דנאכלת נקט רישא קידש הקומץ ורצותא נקט אע"פ דכבר קדוש וקרוב להקרבה טפי מקידשה בכלי אפ"ה נשרפת: 13) וישבע"ה בא עליה בדרך. תימה לר"י אמאי נשרפת כיון דצדך צא עליה היינו קודס שמתקדוש וכיון דאין המיס צודקין אותה כדאמר 14) ונקה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון וכו' מיגלי מילתא למפרע כדי קדוש צטעות קדוש כדאמרין גבי ושבאו לה עדים שהיא טמאה דהואיל ולא לצדוק עומדת ולא ראייה למנחה לא היתה ראייה לכלי ואין כלי שרת מקדשין אלא צראוי להן ונראה דדוקא לגבי שבאו לה עדים שיך למימר הכי משום דמנחה לצבר עון וכשיש סם עדים הרי העון מצובר וא"צ ציורו אצל הכל שצא עליה צדך שצריך לצבר אע"ג דאין המיס צודקין כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מאחר שלא נתצבר העון ולא הוי אלא כמו שנשארו ונתנו צה מוצרות בצננה קודם לכן דאין המיס צודקין ואפ"ה מנחה שפיר קדוש והאי דלא חשיב צמנתי' מנחת ארוסה ושומרת יבם אלמנה לכ"ג מפני שידוע פסול שלהן שאינן נצדקות ואין מציאין אותם לשמות: האומרת

ועד כמה עד ארבעין שנין. פי' משנה שהתחיל ללמוד עד ארבעים שנה ולא משנה שנולד כדאמרין צפ"ק דמסכת ע"ז (דף ה:) ולא נתן ה' לכם לב לדעת עד היום הזה ש"מ לא קאים איניש אדעתיה דרציה עד ארבעין שנין וזה היה ממתן תורה עד מ' שנה שאז התחילו ללמוד: בשוין. רש"י פי' אם שזה לגדול העיר בחכמה מותר להורות קשה לר"י מפרק הרואה (ברכות דף סג.) דאמר צבי צאתרא דאית גבר תמן לא מיהוי גבר פשיטא לא כריכא דשוין אלמא היכא דשוין אין לו לקפוץ להוראה להכי מסתברא הכא לפרש והא רבה דלורי והוא לא הגיע להוראה שכל ימיו לא היה אלא מ' שנה בשוין הא דאמר שאין לו להורות עד ארבעין שנין היינו כששזה לגדול העיר בחכמה וגדול העיר הגיע להוראה הלך כיון שיש סם חכם כמותו הגיע להוראה צנשים והוא לא הגיע לשני הוראה אין לו להורות לפניו אצל אם גדול העיר הוא בחכמה אע"ג שלא הגיע לכלל שנים מורה ורבה גדול העיר בחכמה היה אצל ר"י פי' ההוא דפרק הרואה דמיירי צאדס שזכנס לעיר שיש סם חכם מורה תמן לא תהוי גבר אפי' בשוין אצל אם הוא קצוע צעיר כמותו ושוה לו בחכמה מותר לו להורות כמו שפי' רש"י ור"ח פי' הסם צאתר דאית גבר ממונה משמדל צנרכי יצבור לא תקפוץ לתוך סררות אפי' בשוין ולפי' לא מיירי צבוראה:

פרוש מאהבה פרוש מיראה. צירוש' פרק הרואה עשה מאהבה ועשה מיראה עשה מאהבה שאס צאת לשנוא דע שאמה אוהבו ואלן אוהב שונא דע שאמה שאס צאת לצעוע דע שאמה ירא ואין ירא מצעט: צבעה פרושין הן פרוש שכמי וכו' פרוש מן הנכייה כו' פרוש שכמי טעון מצומיה על כתפיה פרוש נקפי אקיף לי ואני עזד מצוה פרוש קיזאי עזד חדא חוצה ומדא מצוה ומקיז חדא צמדא פרוש מן הנכייה מאי דאית לי אלא מנכה ועזד מצות

פרוש אדע חובתי ואעשה הי דא חובתי עבדית דאעביד מצות דכותה פרוש יראה כאיוב פרוש אהבה כאצברה דכתבי (ישעיה מל) זרע אצברה אוהבי אין לך חציב מכולם אלא פרוש אהבה כאצברה: **לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אע"פ שלא לשמה.** ואי קשיא הא אמרינן צפ"ק דמענית (דף ז.) כל העוסק

צמורה שלא לשמה נעשית לו סס המות ובשליה פרק היה קורא צמסכת צרכות (דף ז.) כל העוסק צמורה שלא לשמה נוח לו שלא נצרא נראה לתרץ עוסק שלא לשמה כגון מיראת היסורין כי הכל ומאהבת קיבול פרס שאינו ממכוין להשלים רצון יוצרו שזיזוהו על כך אלא להנאטו כדאמרין צפ"ק דמסכת ע"ז (דף יט.) צמצמותי חפץ מאלד ולא בשכר מצותיו והיינו דמגן (אבות פ"א מ"ג) אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב ע"מ לקבל פרס וכי הא דאמר צפ' עגלה ערופה (לקמן מז.) ואיחא צבזיר פרק מי שאמר הריני נזיר (דף כג:) ובפרק צמרא דהוריות (דף י:) לעולם יעסוק אדם וכו' שצשכר מ"צ קרצנות שהקריצ צלק וכה ויאלה ממנו רות גם הוא נתכוין להנאטו שהעלה קרבן לשם להשלים חפציו בשכרו ולא לשם שמים וכדאמר' פ"ק דר"ה (דף ז.) האומר סלע זו לצדקה ע"מ שיחיה בני ה"ז לדיק אמור אצל הדיא שלא לשמה דמענית ומס' צרכות אינו עוסק צמורה כדי לקיים לא מאהבה ולא מיראה אלא להסויף על חטאתו פשע שמתא שגגות נעשו לו ודונות שאע"פ שידע שעובר לא מנע מכל תאות לבז דמפרשה הסם (ברכות יז.) תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים שלא יהא אדם קורא ושונה ומשמע תלמידי חכמים וצועע בצבזיו ובצמו ובצרו או צמי שגדול הימנו שנאמר ראשית חכמה יראה ה' שכל טוב לכל עושיהם ללומדיהם לא נאמר אלא לעושיהם לעושים לשמה 15): אלא' שמנחותיהם נשרפות. תימה אמאי לא חשיב נמי מת הוא או שמתה היא דאמר' צפ"ק (לעיל דף ז.) דנשרפת וליכא למימר דוקא היינו לאחר שקידש הקומץ כדמני' לעיל אצל הכל לא חשיב אלא הנשרפת משקדשה בכלי דה"ה אם משקדשה בכלי דנשרפת ואיידי דקתני סיפא קירצ הקומץ דנאכלת נקט רישא קידש הקומץ ורצותא נקט אע"פ דכבר קדוש וקרוב להקרבה טפי מקידשה בכלי אפ"ה נשרפת: 16) וישבע"ה בא עליה בדרך. תימה לר"י אמאי נשרפת כיון דצדך צא עליה היינו קודס שמתקדוש וכיון דאין המיס צודקין אותה כדאמר 17) ונקה האיש מעון בזמן שהאיש מנוקה מעון וכו' מיגלי מילתא למפרע כדי קדוש צטעות קדוש כדאמרין גבי ושבאו לה עדים שהיא טמאה דהואיל ולא לצדוק עומדת ולא ראייה למנחה לא היתה ראייה לכלי ואין כלי שרת מקדשין אלא צראוי להן ונראה דדוקא לגבי שבאו לה עדים שיך למימר הכי משום דמנחה לצבר עון וכשיש סם עדים הרי העון מצובר וא"צ ציורו אצל הכל שצא עליה צדך שצריך לצבר אע"ג דאין המיס צודקין כי קדוש מעיקרא שפיר קדוש מאחר שלא נתצבר העון ולא הוי אלא כמו שנשארו ונתנו צה מוצרות בצננה קודם לכן דאין המיס צודקין ואפ"ה מנחה שפיר קדוש והאי דלא חשיב צמנתי' מנחת ארוסה ושומרת יבם אלמנה לכ"ג מפני שידוע פסול שלהן שאינן נצדקות ואין מציאין אותם לשמות: האומרת

ל א מיי פי"ג מהל' מ"ח הלכה ה ופי' מהל' משונה הלכה ה סתם עשין יב טושי"ע י"ד סימן רמז ספק כ: לא ב מיי פי"ג מהל' טוטה הלכה כ: לב ג ד ה מיי ס"ס פי"ד הלכה ד:

מוסף רש"י

עד ארבעין שנין. משנדל (ע"ז יט.) והי' רבה אורי. צע"י סס: והא רבא אורי. וכל ימיו לא היו אלא ארבעים שנה צפ"ק דר"ה (וש"י טס.) בשוין. הסם בשוין שאין צעירו גדול ממנו (טס.) הרי היא ככל המנחות. שנטמאו עד שלא קדשו צכלל, ותפרה. ויציא דמניה את המנחה (וע"ל ג.) ואלו שמנחותיהן נשרפות. מנחות קצותא שלה עשימי האיסא קמה צטורים נשרפות למטה על צית הדשן שאין לחיות לקרב ולא לצדות ולאלא לחולין (וע"ל ג.)

תוספות שאנץ

בשוין אם שזה לגדול שבועי בחכמה מותר לו להורות אפי"ג דאינו בר מ' שנה או שאין בעיר זקן היטנו ליה. מעשה שסם שזלו שלא לשום שמים אם זה עושה מעשוי להנאותו כדי שיכבדוהו בני אדם ולא לשום שמים ליה: המניקף את רגליו מהלך בשפלות עקב בצד גדול ואינו מניקף רגליו מן הארץ ומתוך כך מניקף אצבעותיו באבניס. דמשפע כי מדוכיא כונכא שהיא כעשוה כמקצת וראשו כפוף: פרוש מה חובתי ואעשה. למיירי מה לעשות ואעשה. פרוש מאהבה פרוש מיראה וקשה דמשמע דלא הוי למעליותא. ולקמן כסי"פ כשם משמע דהוי מעליותא דאמר הנהו תרי תלמידי דהוי יתיב קמיה דרבא חד אמר אקריין בחלמי וישמחו בך אוהבי שמך וחד אמר אקריין בחלמי מה רב טובך אשר צפת לי אדון. אמר להו רבא תרייכו רבנן אתן אלא מר מאהבה ומר מיראה אלמא משמע דמעליותא הוא. וצ"ל דתרי עיני מאהבה ומיראה הוי וזכא ה"פ פרוש מאהבת שכר שמתחרט אם לא תתמלא תאותו ופרוש מיראה כאדם שירא מרוב דרואא לכבודו שלא יקפיד עליו אבל פרוש מאהבת יוצרו כאשר צוהו ה' אלהיו וסוף השכר לבא וכן מיראת